

ISLAND SCHOOLS

Seasmhachd agus modh-obrach
fèin-sganaidh co-ionnan

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Chan eil taic a' Choimisein Eòrpaich airson an fhoillseachadh seo mar dhearbhadh air na tha ann, a tha a' nochdadh beachdan nan ùghdaran a-mhàin, agus chan urrainn don Choimisean a bhith cunntachail airson feum sam bith a dh'fhaodar a dhèanamh den fhiosrachadh a tha na bhroinn.

ISLAND SCHOOLS

www.islandschools.eu

Chaidh am modh-obrach seo a leasachadh le com-pàirtichean ann am pròiseact Erasmus+ Island Schools (iSHRINK roimhe seo, 2020-1-NL01-KA201-064726) agus chaidh a cho-òrdanachadh le Oilthigh Shrath Chluaidh agus Ionad Ionnsachaidh Friesland. Cha b' urrainn am modh-obrach seo a bhith air a chruthachadh às aonais obair ionmholta Bart Popken, Emma Mayhew agus Sissal Dahl, oileanaich aig Oilthigh Groningen, a thug seachad an Co-phròiseact Rannsachaidh Ioma-chuspaireil don mhodh-obrach le stiùireadh an Ollaimh Dr Louise Meijering.

Clàr-innse

1) Mun dòigh-obrach scan seo	4
2) Ro-ràdh	5
Carson Sgoiltean Eileanach?	5
Ro-ràdh	5
Cumhachd a bhith a 'maidseadh	6
Amasan a' mhodh-obrachaidh	8
3) A 'cruthachadh modh sganaidh	8
Frèamaichean bunaiteach	8
Prìomh chuspairean	9
Cur an gnìomh mar cheisteachan	13
Pròiseas pìleat	18
4) Modh scan co-chosmhail	18
Co-theacs an scan	18
Luchd-cleachdaidh an scan maidsidh	18
Ro-thaghadh SGDn	19
Sgèile Likert agus sgòradh	20
structar SWOT an scan	21
Ceistean co-theacsail mun sgoil agus mun eilean	22
Tionndadh cleachdaiche	22
Mu do dheidhinn	22
Sàbhailteachd bìdh	24
Uisge	26
Lùth	28
Coimhearsnachdan	30
Rìochdachadh agus caitheamh	32
Cuantan agus cuantan	34
Tìr agus eag-eòlas	36
Toraidhean	38
5) Cur an gnìomh didseatach	40

1) Mun dòigh-obrach scan seo

Tha am modh scan maidsidh Sgoiltean Eileanach seo na mhìneachadh mionaideach air an làn scan maidsidh a chaidh a thoirt gu buil mar phàirt den phròiseact Sgoiltean Eileanach maoinichte le Erasmus+. Tha e a' toirt seachad cùl-fhiosrachadh, co-theacsa agus dòighean-obrach airson scan a dh'fhaodas sgoiltean eileanach a chleachdadh gus na dùbhlain seasmhachd as cudromaiche aca a chomharrachadh agus an uairsin co-sgoiltean a lorg airson obrachadh leotha.

Carson dòigh-obrach agus chan e dìreach scan làn-choileanadh? Uill, thèid an làn scan maidsidh didseatach a leasachadh stèidhichte air an dòigh-obrach seo mar phàirt den Àrd-ùrlar Air-loidhne Sgoiltean Eileanach againn. San dòigh sin faodaidh e an dà chuid a' mhaidseadh eadar sgoiltean a chur còmhla ris na gnìomhan agus na stuthan a dh'fheumas iad airson obrachadh còmhla aon uair 's gu bheil iad air am maidseadh. Gheibhear an scan seo air an làrach-lìn againn.

Carson a roinn am modh scan an uairsin? Tha sinn den bheachd gu bheil e cudromach chan ann a-mhàin na toraidhean deireannach a chaidh a leasachadh sa phròiseact againn a cho-roinn, ach cuideachd mar a tha iad ag obair. Tha am modh-obrach inntinneach dhaibhsan a chleachdas an scan agus a tha ag iarraidh barrachd fiosrachaidh, ach cuideachd airson luchd-poileasaidh agus luchd-rannsachaidh a tha ag obair air seasmhachd agus eileanan. Tha sinn mothachail cuideachd gum faodadh atharrachadh didseatach ar scan a bhith eadar-dhealaichte bhon làn dhòigh-obrach againn air sgàth cuingealachaidhean teignigeach agus an fheum air eòlas an neach-cleachdaidh a dhèanamh cho simplidh agus cho furasta a chleachdadh sa ghabhas. Le bhith a' co-roinn ar modh-obrach slàn, faodaidh sinne no luchd-tòiseachaidh seasmhachd eileanach tilleadh thuige san àm ri teachd agus is dòcha dreach eadhon nas fheàrr a chruthachadh!

2) Ro-ràdh

Carson Sgoiltean Eileanach?

Ag obair còmhla aig ìre Eòrpach gus foghlam seasmhach a chruthachadh dha coimhearsnachdan eileanach na Roinn Eòrpa

Tha De Jutter na sgoil air eilean Duitseach Vlieland, timcheall air dà uair a thìde air aiseag bho thìr-mòr. 'S i an aon sgoil a th' air an eilean a-nis an dèidh do na bun-sgoiltean agus na h-àrd-sgoiltean a bhith air an aonachadh ri linn mar a tha àireamh chloinne aois-sgoile a' crìonadh ann an aon bhaile an eilein. Is e suidheachadh gun samhail a tha seo anns an Òlaind, ach chan eil sin a' ciallachadh eisgeachd nuair a ghluaiseas tu a-mach gu ìre Eòrpach. Bho Alba chun Ghrèig, Fionnlainn gu Croatia, tha sgoiltean eileanach air feadh na Roinn Eòrpa a' lorg dhòighean air foghlam càileachd a thoirt seachad a dh' aindeoin na h-àiteachan iomallach aca agus am meud beag. Ach dè a b' urrainn dhaibh a choileanadh ma dh'obraicheas iad còmhla?

Thàinig seo gu bhith na phròiseact Sgoiltean Eileanach (air an robh iSHRINK an toiseach) a chaidh aontachadh san Lùnastal 2020 mar thabhartas trì bliadhna fo phrògram Erasmus+ an EU. Tha am pròiseact Sgoiltean Eileanach a' ceangal sgoiltean eileanach na Roinn Eòrpa ri chèile gus foghlam ùr-ghnàthach a chruthachadh stèidhichte air dùbhlain seasmhachd. Le com-pàirtichean pròiseict à Innis Tìle, an Òlaind, an RA, an Spàinn agus a' Ghrèig, bidh am pròiseact a' faicinn prìomh oilthighean ag obair air foghlam agus seasmhachd ag obair còmhla ri sgoiltean eileanach gus stuthan ionnsachaidh a chochruthachadh a chuireas cuideam air saoranachd gnìomhach sgoilearan agus air seasmhachd an ama ri teachd. na h-eileanan aca.

Ro-ràdh

Tha am modh-obrach seasmhachd agus fèin-sganadh seo ag amas air tuigse nas fheàrr fhaighinn air co-theacsan, cothroman, àrd-amasan agus dùbhlain nan sgoiltean eileanach a tha an sàs ann, agus seo a chleachdadh gus am maidseadh le sgoil iomchaidh ann an suidheachadh coltach ris. Thèid an dòigh-obrach a thathar a' cleachdadh ann an seasmhachd agus fèin-sganadh Sgoiltean Eileanach an uair sin a leudachadh gus an tèid atharrachadh airson ar n-Àrd-ùrlar Air-loidhne, ga dhèanamh na inneal fìor phractaigeach agus so-ghluasadach airson sgoiltean beaga iomallach air feadh na Roinn Eòrpa, a bharrachd air inneal deatamach airson buileachadh pròiseact Sgoiltean nan Eilean fhèin. Le bhith a' dèanamh sgrùdadh air na dùbhlain, na miannan agus na cothroman a tha an lùib sgoiltean eileanach, tha sinn an dòchas an status quo a dhearbhadh a thaobh saoranachd gnìomhach, prìomh chomasan, teagasg atharraichte agus ùr-ghnàthachadh,

Chaidh am modh-obrach a leasachadh ann an co-obrachadh eadar Oilthigh Shrath Chluaidh agus Learning Hub Friesland, le taic luachmhor bho luchd-rannsachaidh oileanach aig Oilthigh Groningen.

An cumhachd co-ionnan

Tha na h-eileanan aig crìochan atharrachadh gnàth-shìde agus thathas tric a' dèiligeadh riutha mar an canary anns a' mhèinn guail airson dùbhlain àrainneachdail. Thairis air na deich bliadhna a dh' fhalbh, tha iad air a bhith aig cridhe còmhraidhean seasmhachd. A' crìonadh nàdar na talmhainn

Seasmhachd agus modh-obrach fèin-sganaidh co-ionnan

àrainneachd – leithid stoc èisg a’ crìonadh agus dì-choillteachadh – a bharrachd air a bhith a’ cleachdadh stòrasan nàdarra, a’ brosnachadh atharrachadh cliomaid agus tuiteam eag-shiostam. Leis gu bheil an comann-sòisealta a-nis a’ feuchainn ri ath-mhìneachadh a dhèanamh air na tha leasachadh a’ riochdachadh an-diugh agus san àm ri teachd, an dà chuid gu h-ionadail, gu nàiseanta agus gu h-eadar-nàiseanta, tha e fìor chudromach gum bi eileanan gan cur fhèin aig cridhe a’ chòmhradh seo gus dèanamh cinnteach gum mair iad beò.

Is e seo gu sònraichte an ginealach as òige a tha a’ toirt aire do dhùbhlain àrainneachdail an-dràsta agus ri thighinn agus a tha a’ putadh airson leasachadh seasmhach. 'S e crìonadh sluaigh aon de na prìomh chunnartan do choimhearsnachdan eileanach, agus 's e an ginealach òg seo gu h-àraidh a tha a' dol à bith.

Anns a’ mhodh-obrach seo, cuiridh sinn fòcas air àrdachadh agus obrachadh maidseadh sgoiltean tro mhodh-obrach fèin-sganadh agus maidsidh. Sa mhòr-chuid air sgàth gu bheil e iomchaidh gun urrainn do sgoiltean eileanach an toiseach dùbhlain, bagairtean, neartan, agus cothroman sònraichte a chomharrachadh mu choinneamh an eilein agus an dèidh sin, a bhith air am maidseadh le coimhearsnachd eileanach eile aig a bheil toraidhean taiceil. Mar sin, tha am pròiseact Sgoiltean Eileanach ag amas air dòigh-obrach sìmplidh a leasachadh a dh’fhaodas sgoiltean eileanach a leantainn, gus prìomh dhùbhlain, cothroman, chunnartan agus neartan nan coimhearsnachdan a chomharrachadh agus a phrìomhachadh gu ceart. Is e toradh deireannach an sgrùdadh maidsidh co-obrachadh thar-chrìochan a bhrosnachadh eadar sgoilearan bho dhiofar sgoiltean eileanach air feadh an t-saoghail.

Amasan a’ mhodh-obrach

Is e a’ chiad amas “A’ cruthachadh modh-obrach airson fèin-sgrùdadh seasmhachd do sgoiltean eileanach”, a chaidh a choileanadh tro bhith a’ comharrachadh dòigh-obrach phractaigeach agus iomchaidh airson cùisean seasmhachd a chomharrachadh taobh a-staigh co-theacs choimhearsnachdan eileanach.

Tha an dàrna amas “Cruthachadh ceisteachan fèin-sganaidh seasmhachd sìmplidh ach stèidhichte airson sgoiltean eileanach a tha luath agus furasta a chleachdadh” a’ cuimseachadh air fìor thoradh agus toradh a’ phròiseict, an t-inneal fèin-sganaidh. Gus an amas seo a ruighinn, chaidh ceistean a’ cheisteachain a chur ri chèile, agus chaidh siostam rangachaidh a stèidheachadh. Bidh an siostam rangachaidh a’ stiùireadh a’ phròiseas maidsidh agus chaidh a lorg mar phàirt chudromach den inneal fèin-sganaidh deireannach.

Tha sinn air na dùbhlain a tha faisg air làimh co-cheangailte ri eileanan a roinn ann an seachd seòrsachadh, is e sin, plastaig cuain; lùth seasmhach agus atharrachadh cliomaid; tèarainteachd bìdh; beatha fon uisge; fìor-uisge; turasachd sheasmhach agus còmhdhail sheasmhach. Gu ruige seo, san t-Sultain 2021, chaidh De Jutter, sgoil ann an Vlieland, an Òlaind, agus Hríseyjarskóli, sgoil air Hrísey, Innis Tìle a mhaidseadh agus tha clann nan eilean sin air co-dhùnadh an aire a chumseachadh air dà chùis seasmhachd: turasachd agus plastaig cuan .

Ann an cleachdadh, thathar an dùil gum bi an t-inneal air a chleachdadh le aon thidsear no luchd-obrach iomchaidh eile a tha ag obair còmhla ri clann-sgoile. Tha toraidhean an fèin-sganadh air an gineadh gach ceisteachan crìochnaichte.

A dh'aindeoin sin, tha e an urra ris an sgoil, na tidsearan agus clann na sgoile, ma tha iad uile airson coimhead tron cheisteachan agus freagairt còmhla no bu chòir dha a bhith air a dhèanamh leis an tidsear.

Tha seo an urra ri structar na sgoile agus an ùine a bhios aig an tidsear air a' cheisteachan a lìonadh, oir dh' fhaodadh gun toir e nas fhaide a bhith a' toirt a-steach a' chlas. A-rithist, ma thèid co-dhùnadh a dhèanamh còmhla chan eil ann fhathast ach aon cheisteachan a bu chòir a lìonadh a-mach airson gach clas sgoile.

3) A 'cruthachadh modh sganaidh

B' e a' chiad cheum den phròiseas rannsachaidh na h-innealan mion-sgrùdaidh a b' fheàrr agus a bu fhreagarraiche a chomharrachadh airson a bhith mar bhunait do na ceistean sa cheisteachan. A bharrachd air a bhith nam bunait don cheisteachan, chaidh na h-innealan anailis sin a lorg mar stiùireadh iomchaidh airson litreachas SDG agus chuidich iad le bhith a' caolachadh agus a' cuimseachadh an rannsachaidh air muir litreachais.

Frèamaichean bunaiteach

Chaidh mion-sgrùdadh PEST agus SWOT an dà chuid a chomharrachadh san ath-bhreithneachadh mar dhòighean èifeachdach gus fiosrachadh a thoirt don phròiseas co-dhùnaidh. Tha PEST a' riochdachadh poilitigeach, eaconamach, sòisealta agus teicneòlach. Is e amas an inneal anailis seo gluasadan àrainneachd taobh a-muigh a chomharrachadh agus a' bhuaidh aca air eintiteas sònraichte. Ged a chaidh 'factaran eag-eòlais' a chur ris an PEST(E) mar a bha feum air leis gu robh an sgrùdadh a' dèiligeadh ri cùisean seasmhachd. Tha an 'E' air a chuir eadar camagan leis gu robh an taobh eag-eòlasach a dh'aona ghnòthach a' seasamh a-mach mar raon cudromach anns an litreachas air dùbhlain seasmhachd insular. Gu dearbh tha mion-sgrùdadh PEST a' feuchainn ris an 'dealbh nas motha' a thuigsinn a' coimhead ris an àrainneachd macro. Ach is e mion-sgrùdadh SWOT a bhith a' dearbhadh luchd-dìon agus luchd-neartachaidh a-staigh agus a-muigh.

Prìomh chuspairean

Tha na 17 SDGn, gach fear a' gabhail a-steach targaidean agus comharran fa leth, a' dèiligeadh ri trì colbhan seasmhachd: seasmhachd sòisealta, seasmhachd eaconamach agus seasmhachd àrainneachd. Ged a dh'fhaodar a mheas gu bheil na targaidean uile iomchaidh airson sealladh an eilein, chaidh co-dhùnadh fòcas a chuir air 7 cinn-uidhe gus ceisteachan susbainteach a chruthachadh. Chomharraich am pròiseact seo 7 dùbhlain a tha mu choinneamh eileanan agus a tha as iomchaidh agus as inntinniche do chlann-sgoile a bhios ag obair còmhla riutha. Airson ar pròiseact, chaidh na 7 dùbhlain sin a cheangal ris na SDGn aca fhèin, is e sin, 2. Gun acras, 6. Uisge glan agus slàintealachd, 7. Lùth aig prìs ruigsinneach agus glan, 11. Bailtean seasmhach, 12. Caitheamh cunntachail, 14. Beatha gu h-ìosal uisge agus 15. Beatha air tìr.

Bidh an ceisteachan air a chleachdadh le diofar sgoiltean eileanach air feadh an t-saoghail, le àrainneachd nàdarra, sòisealta agus eaconamach aig gach eilean agus coimhearsnachd. Ged a dh'fhaodadh e a bhith na dhùbhlain ceisteachan cho coileanta a chruthachadh, bha eòlas farsaing bho sgrùdadh SDG sònraichte nan eilean, agus innealan mion-sgrùdaidh SWOT agus PEST(E) freagarrach airson builean soirbheachail a choileanadh.

A' cumail sùil air taobhan a-staigh agus taobh a-muigh mion-sgrùdadh SWOT, chaidh prìomh chuspairean a chomharrachadh a thaobh neartan agus laigsean a bharrachd air cothroman agus bagairtean. Chaidh na cuspairean sin a chleachdadh gus structar a dhèanamh air na ceistean fèin-sganaidh a thig às deidh mion-sgrùdadh SWOT. Tha seo a' ciallachadh gum bithear a' dèiligeadh ris na h-aon chuspairean airson gach SDG sa cheisteachan. Tha seo cuideachd air taic a thoirt do dhealbhadh cheistean nuair a bha beàrnann ann an litreachas sònraichte nan eilean. Tha na cuspairean uile a' dèiligeadh ris a' cho-theacs (P) olitical, (E)conomic, (S)ocial, (T)eicneòlasach agus (E) àrainneachd gach cruth-tìre eileanach a bhios a' stiùireadh a' cheisteachan. Tha na ceistean air (S) neartan agus (W) laigsean a' cuimseachadh air

Ruigsinneachd, luach, solar, eòlas. Tha na ceistean mu (O) cothroman agus (T) bagairtean a' cuimseachadh air Taic, Fèin-fhoghainteachd, Atharrachadh Clìomaid agus Eag-shiostam, Comas. Faic Clàr 1 gu h-ìosal airson tuilleadh mìneachaidh air gach cuspair.

Clàr 1: Prìomh Cuspairean

Nertan agus laigsean	Cothroman agus Bagairtean
<p>Ruigsinneachd: air ruigsinneachd dha-rìribh don neach ainmichte co-theacs an SDG</p>	<p>Taic: air taic phoilitigeach agus eaconamach airson co-theacs ainmichte gach fear SDG</p>
<p>Luach: air an luach sòisio-eaconamach a chaidh a thoirt seachad co-theacs ainmichte gach SDG</p>	<p>Tèarainteachd: air seasmhachd agus bagairtean an co-theacsa ainmichte gach SDG</p>
<p>Solarachadh: air tricead solarachaidh agus taic de cho-theacsa ainmichte gach SDG</p>	<p>Atharrachadh Clìomaid agus Eag-shiostam: air na cunnartan agus na dùbhlain àrainneachdail an-dràsta agus san àm ri teachd air a' cho-theacsa ainmichte de gach SDG</p>
<p>Eòlas: air eòlas ionadail agus roinneadh eòlais air an fheadhainn ainmichte co-theacsa gach SDG</p>	<p>Fèin-fhoghainteachd: air a' chomas a th' ann an-dràsta agus san àm ri teachd gus an fheadhainn a chaidh ainmeachadh a ruighinn co-theacsa gach SDG</p>

Cur an gnìomh mar cheisteachan

Tha an ceisteachan fhèin air a dhealbhadh mar inneal sgrùdaidh SWOT sìmplidh, gus am b' urrainn do na sgoiltean dealbh coileanta a thogail de na nertan, laigsean, dùbhlain agus cothroman a tha mu choinneamh an eilein aca. Mar sin, airson gach SDG 8 chaidh ceistean a chur ri chèile. Bha e deatamach na ceistean a chumail sìmplidh leis nach biodh feum air eòlas cuibhrichte roimhe air na SDGn agus cruth-tìre seasmhachd àrainneachd nan com-pàirtichean airson a bhith a' cleachdadh an inneal fèin-sganaidh.

Bha ochd earrannan anns a' cheisteachan, anns a' chiad earrainn chaidh ceistean coitcheann fhaighneachd gus ìomhaigh na sgoile a thogail le earrann mu gach SDG. An toiseach, chaidh trì ceistean goirid fhaighneachd mun sgoil; ainm na sgoile, àireamh nan oileanach agus an robh clasaichean measgaichte san sgoil. A bharrachd air an sin, chaidh ceist fhaighneachd mu dè an ro-innleachd a bu toil leis an sgoil a chleachdadh; 'cluich ri ar nertan', 'neartaich ar laigsean', 'gabh ar cothroman' no 'lasaich ar bagairtean'. Le bhith a' fhaighneachd ceist mun ro-innleachd as fheàrr le sgoiltean dh' fhaodadh sin fiosrachadh a thoirt don sgòradh gus dèanamh cinnteach gum biodh beagan fèin-riaghlaidh aig an sgoil thairis air na molaidhean a thàinig às a dhèidh agus a' mhaidsadh às deidh sin.

Às deidh seo, chuireadh ochd ceistean air an sgoil air gach aon de na seachd SDGn, a bharrachd air aon cheist ag iarraidh air an sgoil an SDG a rangachadh a thaobh cudromachd don sgoil bho 1-3 (1 a' riochdachadh nas lugha de chudromachd agus 3 a' riochdachadh nas cudromaiche),

Seasmhachd agus modh-obrach fèin-sganaidh co-ionnan

bhiodh an rangachadh seo air a chleachdadh às deidh sin mar chuideaman nuair a thathar a' sgòradh nan SDGn, a-rithist a' dèanamh cinnteach gu robh guth aig an sgoil anns a' phròiseas molaidh is maidsidh, ach leanaidh barrachd air an sgòradh. Bha gach aon de na h-ochd ceistean anns gach earrann co-cheangailte ris na prìomh chuspairean a chaidh a mhìneachadh ann an clàr 4. Bha a' chiad ceithir ceistean a' cuimseachadh air neartan agus laigsean a' cleachdadh nam prìomh chuspairean: ruigsinneachd, luach, solar, eòlas, ach bha na ceithir ceistean a leanas a' cuimseachadh air cothroman agus bagairtean a' cleachdadh nam prìomh chuspairean: taic, tèarainteachd, atharrachadh cliomaid agus eag-shiostam agus fèin-fhoghainteachd. Tha figearan 2 agus 3 a' sealltainn mar a chaidh seo a thaisbeanadh sa cheisteachan.

Chaidh ceistean stoidhle sgèile Likert a chleachdadh agus an uairsin an cruth mar chliath ioma-roghainn. Leig seo le luchd-freagairt innse a bheil iad 'ag eas-aontachadh gu làidir', 'ag eas-aontachadh', 'chan eil iad ag aontachadh no ag eas-aontachadh', 'ag aontachadh' no 'ag aontachadh gu làidir' ri gach aithris air dùbhlain an SDG. Chaidh gach aithris a dhealbhadh mar aithris ion-mhiannaichte agus adhartach a thaobh seasmhachd. Chaidh seo a dhèanamh gus am biodh am pròiseas sgòraidh furasta, mar seo, a h-uile uair a bha am freagairt 'aontachadh gu làidir' no 'aontachadh' dh' fhaodadh an luchd-rannsachaidh a cho-dhùnadh gu robh e a' riochdachadh aithris adhartach is ion-mhiannaichte a thaobh seasmhachd. Mar eisimpleir:

Clàr 2: Ceisteachan / Tèarainteachd bìdh, neartan agus laigsean

	Gu làidir eas-aontachadh	Eas-aontachadh	Chan eil idir aontachadh ni mò eas-aontachadh	Aontaich	Gu làidir aontachadh
Tha cothrom againn gu h-ionadail biadh air a dhèanamh					
Tha ar biadh ionadail aig prìs reusanta					
Chan eil sinn eòlas air biadh gainnead					
Tha ionadail ann eòlas / iomairtean mun cuairt SDG 2					

Clàr 3: Ceisteachan / Tèarainteachd bìdh, cothroman agus bagairtean

	Gu làidir eas-aontachadh	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Gu làidir aontachadh
Tha e comasach faighinn eaconamach / taic phoilitigeach dha tòiseachadh air gnìomhachas bìdh ionadail					
Chan eil sinn an urra air in-mhalairt mhòr oir is urrainn dhuinn toradh a' mhòr-chuid ar biadh gu h-ionadail					
Droch aimsir chan eil tachartasan toirt buaidh air ar biadh solair					
Tha an t-eilean againn comasach air a' cruthachadh fèin biadh gu leòr siostam					

Seasmhachd agus modh-obrach fèin-sganaidh co-ionnan

Mar sin, chaidh sgòr a thoirt do gach ceist bho -2 gu +2 tha barrachd fiosrachaidh mu dheidhinn seo ri fhaicinn gu h-ìosal ann an clàr 4.

Clàr 4: Sgòr nam freagairtean

Freagairt	Sgòr
Ag aontachadh gu làidir	— 2
Eas-aontachadh	— 1
Chan eil idir ag aontachadh no Eas-aontachadh	0
Aontaich	+ 1
Aontaich gu làidir	+2

Mar sin, bha a h-uile sgòr adhartach (os cionn 0) a' riochdachadh rudeigin ion-mhiannaichte agus adhartach, ach bha a h-uile sgòr àicheil (fo 0) a' riochdachadh rudeigin àicheil agus neo-mhiannach. Leis gu robh na ceistean air an roinn eadar 4 ceistean air neartan agus laigsean agus 4 ceistean air cothroman agus bagairtean, dh' fhaodadh na sgòran airson gach aon de na 4 ceistean a bhith air an cur ri chèile gus faighinn a-mach an e neart no laigse a bh' ann no an e cothrom a bh' ann. bagairt.

Nam biodh an sgòr airson neartan / laigsean air SDG sònraichte na àireamh dheimhinneach (+) bhiodh seo a' ciallachadh gur e neart a bh' ann, nam biodh e àicheil (-) bhiodh e a' riochdachadh laigse. Mar an ceudna, nam biodh an sgòr de na 4 ceistean air cothroman agus bagairtean na àireamh dheimhinneach (+) bhiodh seo a' riochdachadh cothrom, ge-tà, nam b' e àireamh àicheil a bh' ann (-) bhiodh e na chunnart. Thug seo an àireamh as àirde do gach SDG anns na neartan / laigsean a +8 no co-dhiù -8, a bha an aon rud airson na cothroman agus na bagairtean.

Chaidh neartan/laigsean agus cothroman is bagairtean a chur ris gu h-iomlan airson gach roinn gus sgòr iomlan a thoirt seachad agus air a chothromachadh le rangachadh sgoiltean air cho cudromach sa tha an SDG (1-3) gus an sgòr as àirde agus as ìsle a dhearbhadh agus cuideachadh le bhith a' tuigsinn dè na SDGan a bu chòir a bhith. cuimsichte air. Tha na toraidhean air am mapadh a-mach air graf gus comharradh soilleir a thoirt air cò na prìomh neartan agus laigsean a th' aig an sgoil, agus a bheil cunnart no cothrom ann fòcas a chuir air.

Pròiseas pìleat

Gus dèanamh cinnteach à inneal a tha luath agus furasta a chleachdadh le sgoiltean eileanach, chaidh an ceisteachan fheuchainn le cuideachadh bho dhà sgoil eileanach sa Ghrèig agus Innis Tìle fa leth. Ghabh a' cheum seo a-steach suirbhidh dha na sgoiltean mun eòlas aca agus dè cho feumail sa bha an ceisteachan, agus chaidh atharrachaidhean a dhèanamh a rèir sin.

Chaidh an ceisteachan fèin-sgan a dhearbhadh le dà sgoil eileanach. Chaidh fios a chur gu aon thidsear bho gach sgoil agus chuir iad an ceisteachan. A bharrachd air an sgrùdadh pìleat, chaidh suirbhidh a sgaoileadh don dà sgoil. Às deidh dhaibh mion-sgrùdadh a dhèanamh air na toraidhean, chaidh fios a chuir gu na sgoiltean a-rithist agus dh' fhaighnich iad an tug iad cead na toraidhean àireamhach aca a cho-roinn agus chaidh na toraidhean aca a chuir a-steach cuideachd. Dh'aontaich an dà sgoil ri seo, agus mar sin tha na toraidhean aca air an roinn agus air an deasbad gu h-ìosal.

Sheall toraidhean a' phìleat gu bheil an ceisteachan gu h-iomlan ag obair a rèir na bha dùil. Le bhith a' dèanamh anailis air na co-dhùnaidhean tron dàna shìmplidh de adhartach is àicheil, tha an dòigh air a dhearbhadh gu bhith air ath-aithris.

Eisimpleir de thoradh ceisteachan crìochnaichte: Sgoil 1

	Neartan/ Laigsean	Cothroman / Cunnartan	Sgòr	Air a chuideamachadh sgòr
Biadh	- 2	- 6	- 8	- 24
Uisge	- 6	- 3	- 9	- 36
Lùth	- 1	3	2	6
Coimhearsnachdan	- 6	- 2	- 8	- 24
Riochdachadh / Caitheamh	- 5	- 3	- 8	- 24
Cuan	- 3	2	- 1	- 3
Tìr	1	1	2	4

Ar molaidhean stèidhichte air a' cheisteachan:

Eisimpleir de thoradh ceisteachan crìochnaichte: Sgoil 2

	Nearthan/ Laigsean	Cothroman / Cunnartan	Sgòr	Air a chuideamachadh sgòr
Biadh	0	— 3	— 3	— 9
Uisge	6	— 5	11	11
Lùth	7	0	7	15
Coimhearsnachdan	4	3	7	15
Riochdachadh / Caitheamh	— 1	— 4	— 5	— 15
Cuan	4	4	16	16
Tìr	8	6	42	42

Ar molaidhean stèidhichte air a' cheisteachan:

Seasmhachd agus modh-obrach fèin-sganaidh co-ionnan

Cha robh maidsean sam bith aig an dà sgoil a rinn pìleat an t-suirbhidh a thaobh cuspair – air an adhbhar seo, cha robh na sgoiltean sin air am maidseadh ri chèile ach le barrachd sgoiltean coltach ris nach eil iad ag obair.

Mar a chaidh ainmeachadh, chaidh cuireadh a thoirt do na tidsearan a rinn deuchainn air a’ cheisteachan fèin-sgan fios air ais a thoirt seachad mu cho feumail sa tha na ceistean, iomchaidheachd nan ceistean agus meòrachadh a bheil iad den bheachd gu bheil na dùbhlain a chaidh an comharrachadh mar thoradh air an fhìrinn. Bha 8 ceistean fosgailte anns an t-suirbhidh agus chaidh a sgaoileadh leis an fhèin-sgan gus measadh a dhèanamh air an eòlas agus na smuaintean aca air a’ cheisteachan fèin-sganaidh. Às dèidh seo, chaidh na toraidhean a mhion-sgrùdadh tro chòdadh dàta agus thug iad fiosrachadh air tuilleadh leasachaidh agus leasachaidh air a’ cheisteachan fèin-sganaidh. Lorg an suirbhidh ann am pàipear-taice 2. Thuir cuid den luchd-fhreagairt gum faodadh barrachd fiosrachaidh mu gach cuspair a bhith air a thaisbeanadh mus freagair thu na ceistean, a dh’ fhaodadh a bhith air a thoirt a-steach don toradh deireannach. A bharrachd air an sin, chaidh a’ cheist mu dheireadh airson neartan agus laigsean ath-leasachadh gus a bhith nas soilleire.

Chaidh aire a thoirt don phìleat seo gus am modh-obrach deireannach a leasachadh.

ISLAND
SCHOOLS

4) Modh scan co-chosmhail

Gheibhear ar modh sgrùdaidh maidsidh deireannach gu h-ìosal, san sgrìobhainn seo mar mhìneachadh mionaideach air obrachadh an scan. Mar a chaidh a mhìneachadh ann an earrann 4, 's e toradh deireannach an scan buileachadh didseatach a tha na phàirt de Àrd-ùrlar Air-loidhne Sgoiltean nan Eilean.

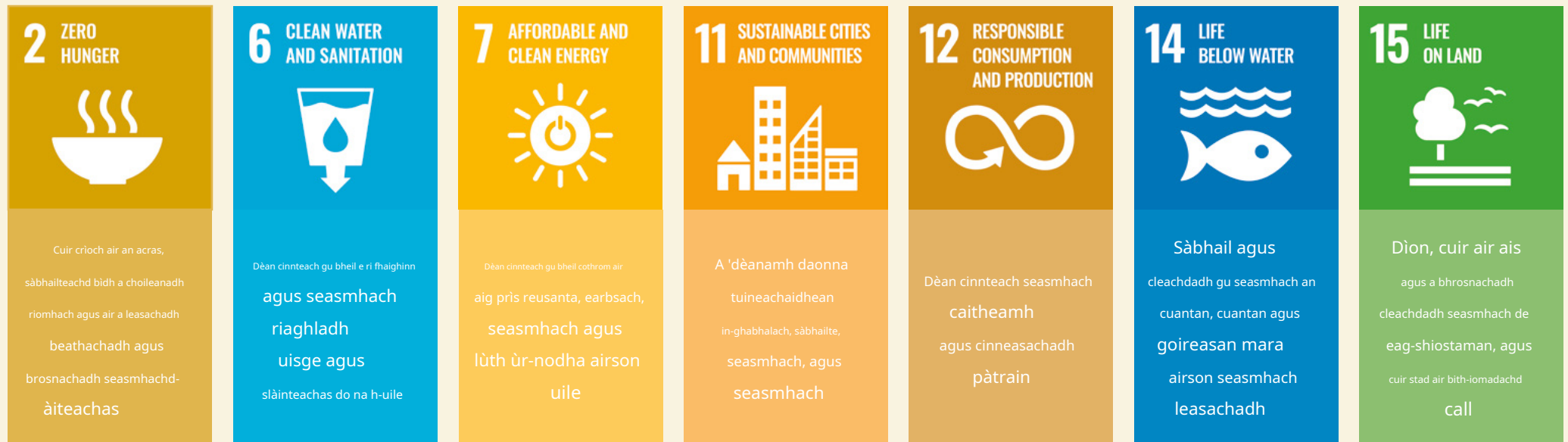
Co-theacs an scan

Luchd-cleachdaidh an scan maidsidh

Tha an scan maidsidh air a dhealbhadh airson a bhith air a chleachdadh le tidsearan agus luchd-co-dhùnaidh bho sgoiltean eileanan beaga na Roinn Eòrpa gus na dùbhlain a tha mu choinneamh an eilein aca a chomharrachadh, na cothroman aca mar sgoil dèiligeadh ris na dùbhlain sin agus an uairsin a bhith co-ionnan ri sgoil coltach ris ann am pàirt eile den mhòr-thìr. Tha sinn den bheachd gum faod an sgrùdadh a bhith gu math cuideachail dha riaghaltasan ionadail agus buidhnean comann catharra air eileanan na Roinn Eòrpa.

Ro-thaghadh SGDn

Tha am modh sgrùdaidh maidsidh stèidhichte air Amasan Leasachadh Seasmhach nan Dùthchannan Aonaichte (SDGn). Gus modh-obrach an sgrùdaidh a dhèanamh nas sìmplidhe, chaidh ro-thaghadh a dhèanamh de na SDGan as freagarraiche do sgoiltean eileanach.

Sgèile Likert agus sgòradh

Bithear a' cleachdadh cheistean stoidhle sgèile Likert, air an cruth mar chliath ioma-roghainneil. Leigidh seo le luchd-freagairt innse a bheil iad 'ag eas-aontachadh gu làidir', 'ag eas-aontachadh', 'chan eil iad ag aontachadh no ag eas-aontachadh', 'ag aontachadh' no 'ag aontachadh gu làidir' le gach aithris air dùbhlain an SDG. Tha gach aithris air a chruth mar aithris ion-mhiannaichte agus adhartach a thaobh seasmhachd. San dòigh seo, a h-uile turas a bha am freagairt 'aontachadh gu làidir' no 'aontachadh' faodaidh sinn a cho-dhùnadh gur e aithris dheimhinneach agus ion-mhiannaichte a bh' ann a thaobh seasmhachd.

Tha an sgòradh ag obair mar a leanas:

Freagairt	Sgòr
Ag aontachadh gu làidir	— 2
Eas-aontachadh	— 1
Chan eil idir ag aontachadh no Eas-aontachadh	0
Aontaich	+ 1
Aontaich gu làidir	+2

Bidh sgòran an uairsin air an atharrachadh a rèir rangachadh nan dùbhlain SDG a thug luchd-cleachdaidh seachad aig toiseach an scan. Tha an sgòr cuideamaichte seo an uair sin a' moladh dè na cuspairean air am faod sgoil obrachadh, stèidhichte air neart no laigse. Tha comharran àrda a' moladh gu bheil an t-eilean air dòighean a leasachadh mu thràth gus dèiligeadh gu soirbheachail ri dùbhlain seasmhachd, tha sgòran ìosal a' moladh gu bheil obair ri dhèanamh fhathast.

Structar SWOT an scan

Sealladh farsaing air ceistean Neartan / Laigsean gach SDG

	SDG. 2 Biadh	SDG. 6 Uisge	SDG. 7 Lùth	SDG. 11 Coimhearsnachdan	SDG. 12 Caitheamh agus cinneasachadh	SDG. 14 Cuantan	SDG. 15 Tìr
Cothrom / Ri fhaotainn	Tha cothrom againn air biadh air a dhèanamh gu h-ionadail	Tha deoch againn uisge bhon tapadh	Lorgaidh sinn cuid den lùth againn bho theicneòlas uaine air an eilean (tonn, grian, gaoth msaa)	Am bun-structar againn solar agus tha saothair ri fhaighinn gu h-ionadail	Tha margaidh ionadail soirbheachail againn le air fhaighinn gu h-ionadail bathar agus seirbheisean	Tha suidheachadh soirbheachail is seasmhach againn gnìomhachas an iasgaich	Tha eag-shiostam soirbheachail agus eadar-mheasgte againn (beathaichean, lusan, eòin, cruth-tìre)
Luach	Tha ar biadh ionadail aig prìs reusanta	An teaghlach againn tha solar uisge aig prìs reusanta	Na prìsean lùtha againn aig prìs reusanta (tha na cunntasan coltach no nas lugha na tìr-mòr)	Tha sinn tric agus aig prìs reusanta còmhhdail	Na toraidhean ionadail againn agus tha seirbheisean aig prìs reusanta	Tha sinn a' cur luach air a' chuan againn agus tha sinn faiceallach nach truailleadh sinn e	Ar coimhearsnachd a' cur luach air luach na h-àrainneachd nàdarra againn
Solarachadh	Chan eil sinn a' faighinn eòlas air gainnead bidh	Tha an t-eilean againn a' dèanamh chan e eòlas gainnead uisge	Chan eil sinn eòlas lùth tric briseadh a-mach air an eilean	Tha gu leòr againn taigheadas, agus tha e aig prìs reusanta prìs	Tha turasachd seasmhach agus chan eil e àicheil buaidh a thoirt oirnn solar stòrais	An timcheall tha a' mhuir glan agus chan eil mòran nighe plastaig ann shuas air an oirthir againn	Chan eil muinntir an àite a' dol an sàs no a' toirt taic do neo-sheasmhach toirt a mach ar stòrasan nàdarra
Eòlas	Tha ionadail ann eòlas / iomairtean timcheall air biadh tèarainteachd	Tha ionadail ann eòlas roinneadh agus iomairtean air seasmhach, aig prìs ruigsinneach agus uisge glan air an eilean agam	Tha ionadail ann eòlas roinneadh agus iomairtean air seasmhach agus fèin-fhoghainteach lùth air mo shon eilean	Tha ionadail ann eòlas roinneadh agus iomairtean air seasmhach leasachadh den sòisealta bun-structair air mo eilean	Tha ionadail ann roinneadh eòlais agus iomairtean air seasmhach caitheamh, turasachd agus eile thaobhan den eaconamaidh air mo shon eilean	Tha ionadail ann roinneadh eòlais agus iomairtean air cleachdadh seasmhach agus àrainneachd/	Tha ionadail ann roinneadh eòlais agus iomairtean air cleachdadh seasmhach agus àrainneachd/ sunnd eag-eòlasach de nàdar àrainneachd air mo shon eilean

Sealladh farsaing air ceistean mu Chothroman / Bagairtean gach SDG

	SDG. 2 Biadh	SDG. 6 Uisge	SDG. 7 Lùth	SDG. 11 Coimhearsnachdan	SDG. 12 Caitheamh agus cinneasachadh	SDG. 14 Cuantan	SDG. 15 Tìr
Taic	Tha e comasach faighinn eaconamach / poiliteach taic airson gnìomhachas bìdh ionadail a thòiseachadh	Tha poileataigeach / taic eaconamach gus an seasmhach an eilein cleachdadh uisge	Tha poileataigeach / taic eaconamach ri fhaighinn airson àrdachadh ar lùth uaine solair	Tha poileataigeach / taic eaconamach gus taic a thoirt do leasachadh sòisealta seasmhach den choimhearsnachd againn	Tha poileataigeach / taic eaconamach airson ar n-eileanan eaconamaidh cearcallach agus ag adhartachadh turasachd sheasmhach	Tha poileataigeach / eaconamach taic do <small>dèanamh cinnteach gu bheil an</small> ar slàinte cuan	Tha poileataigeach / ceumannan eaconamach an àite sin ar nàdur a dhìon àrainneachd
Tèarainteachd	Chan eil sinn an urra ri in-mhalairt mòr oir <small>is urrainn dhuinn a' mhòr-chuid de ar biadh a dhèanamh gu h-ionadail</small>	Chan eil sinn an urra ri in-mhalairt airson glan, uisge ri òl	Chan fheum sinn a bhith an urra ri in-mhalairt connadh fosail airson ar cuid solar lùtha	Tha ùrachadh againn teicneòlas uaine agus bun-structair	Chan eil sinn an urra ri in-mhalairt airson rudan riatanach bathar/seirbheisean air adhart an eilein	Tha cus iasgaich chan e duilgheadas air an eilean againn	Ar nàdar chan eil an àrainneachd air a chleachdadh le <small>cleasaichean bhon taobh a-muigh</small>
Atharrachadh cliomaid/ Àrainneachdail	Droch aimsir chan eil tachartasan a' toirt buaidh air ar solar bìdh	Atharrachadh gnàth-shìde chan eil e a' toirt buaidh air an t-solar uisge againn (me tiormachd anns an samhradh)	An t-iarrtas lùtha againn a' dol am meud (barrachd fionnarachadh-àile / teas a dhith a-staigh <small>o chionn beagan bhliadhnaichean</small>)	<small>Na bailtean-mòra/na bailtean againn</small> chan eil gu sònraichte so-leònte ri gnàth-shìde cunnartan co-cheangailte (Storm, tuiltean msaa.)	Chan eil sinn an urra air turasachd gnìomhachas airson cuid mhòr de ar <small>teachd a-steach</small>	Tha an t-eilean againn chan ann gu sònraichte so-leònte gu <small>cunnartan co-cheangailte ris a' mhuir (àrdachadh ìre na mara,</small> sgrìos beatha na mara)	Ar nàdar àrainneachd ann an cunnart mar thoradh air buaidhean gnàth-shìde agus eag-shiostam sgrìos
Fèin-fhoghainteachd	Tha an t-eilean againn comasach air siostam bìdh fèin-sheasmhach a chruthachadh	Tha an t-eilean againn comasach air cruthachadh a tha fèin-sheasmhach solar uisge	Tha an t-eilean againn comasach air ruith air 100% lùth uaine ionadail	Tha an t-eilean againn comasach air a bhith seasmhach ag atharrachadh ar togail àrainneachd agus fàs an dà chuid gu sòisealta agus a thaobh na h-àrainneachd càirdeil	Tha e comasach don eilean againn eaconamaidh cearcallach a bhith againn	Tha an t-eilean againn an comas cruthaich 'gorm eaconamaidh'	Ar coimhearsnachd tha comasach air <small>a 'fuireach ann an cothromachadh</small> le nàdar àrainneachd

Ceistean co-theacsail mun sgoil agus mun eilean

An toiseach, bithear a' faighneachd cheistean goirid mun sgoil agus mun eilean:

- ainm na sgoile
- àireamh sgoilearan
- ìomhaigh aois nan sgoilearan
- ma tha clasaichean buidheann aoise measgaichte aig an sgoil
- sluagh an eilein
- astar bho thìr-mòr air bàta (ann an uairean)

A bharrachd air an sin, chaidh ceist fhaighneachd mu dè an ro-innleachd a bu toil leis an sgoil a chleachdadh, anns an urrainn dhaibh na roghainnean aca a rangachadh. Is iad na roghainnean:

- cluich gu ar neartan
- neartaich ar laigsean
- gabh ar cothroman
- ar bagairtean a lasachadh

Tionndadh cleachdaiche

Is e seo an ceisteachan scan mar a bhios luchd-cleachdaidh ga fhaicinn.

Mu do dheidhinn

An toiseach, bu mhath leinn eòlas nas fheàrr fhaighinn air an sgoil agad agus air an eilean agad. Faodar am fiosrachadh seo a chleachdadh cuideachd gus ìomhaigh den sgoil agad a thogail airson an Àrd-ùrlar Air-loidhne Sgoiltean Eileanach againn.

Dè an t-ainm a th' air an sgoil agad?

Cia mheud sgoilear a tha san sgoil agad?

(Clàr-taice sìos)

0-30
30-60
60-100
100-200
200+

Dè an ìomhaigh aois a tha aig do sgoilearan?

(Sgèile sleamhnachaidh, le comas an dà cheann a ghluasad)

2 ----- 18

A bheil clasaichean aig an sgoil agad le buidhnean aois measgaichte?

(Clàr-taice sìos)

Tha / Chan eil

Dè an tuairmse àireamh-sluaigh a th' air an eilean agad?

(Clàr-taice sìos)

0-100

100-300

300-700

700-1000

1000 - 2000

2000 - 5000

5000+

Dè cho fada 's a bheir e gus tìr-mòr a ruighinn air bàta bhon eilean agad?

(Clàr-taice sìos)

Nas lugha na uair a thìde

1-2 uair a thìde

2-3 uair a thìde

3-4 uairean a thìde

4-5 uairean

Nas fhaide na 5 uairean

Dè an ro-innleachd anns a bheil ùidh agad mar sgoil nuair a thig e gu dùbhlain seasmhachd?

(Rangachadh slaodadh is leigeil às)

A' cluich ri ar neartan Neartachadh
ar laigsean A' gabhail ar cothroman

A' lughdachadh ar bagairtean

Tapadh leibh, a-nis tha fios againn beagan a bharrachd mu do dheidhinn! Brùth am putan gu h-ìosal gus leantainn air adhart chun chiad fhear de na cuspairean seasmhachd againn, tèarainteachd bìdh.

2 ZERO HUNGER

Sàbhailteachd bìdh

Is e a' chiad chuspair againn tèarainteachd bìdh. Bheir sinn sùil an toiseach air neartan agus laigsean an eilein agad a thaobh tèarainteachd bìdh. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha cothrom againn air biadh air a dhèanamh gu h-ionadail	☐	☐	☐	☐	☐
Tha ar biadh ionadail aig prìs reusanta	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil sinn a' faighinn eòlas air gainnead bìdh	☐	☐	☐	☐	☐
Tha eòlas / iomairtean ionadail ann mu thèarainteachd bìdh	☐	☐	☐	☐	☐

A-nis bheir sinn sùil air na cothroman agus na cunnartan a tha mu choinneamh an eilein agad a thaobh tèarainteachd bìdh. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha e comasach taic eaconamach / phoilitigeach fhaighinn gus gnìomhachas bìdh ionadail a thòiseachadh	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil sinn an urra ri in-mhalairt mòr oir is urrainn dhuinn a' mhòr-chuid de ar biadh a dhèanamh gu h-ionadail	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil droch shìde a' toirt buaidh air ar solar bìdh	☐	☐	☐	☐	☐
Tha an t-eilean againn comasach air siostam bìdh fèin-sheasmhach a chruthachadh	☐	☐	☐	☐	☐

Tapadh leat! Brùth am putan gu h-ìosal gus leantainn air adhart chun chiad fhear de na cuspairean seasmhachd againn, uisge.

6 CLEAN WATER AND SANITATION

Uisge

Is e an dàrna cuspair againn uisge. Bheir sinn sùil an toiseach air neartan agus laigsean an eilein agad a thaobh uisge. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha uisge òil againn bhon tap	☐	☐	☐	☐	☐
Tha an solar uisge taighe againn aig prìs reusanta	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil gainnead uisge air an eilean againn	☐	☐	☐	☐	☐
Tha roinneadh eòlais ionadail agus iomairtean air adhart uisge seasmhach, aig prìs reusanta agus glan air an eilean agam	☐	☐	☐	☐	☐

A-nis bheir sinn sùil air na cothroman agus na cunnartan a tha mu choinneamh an eilein agad a thaobh tèarainteachd bìdh. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha taic phoilitigeach/eaconamach ann gus cleachdadh seasmhach uisge an eilein a dhèanamh nas fhasa	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil sinn an urra ri in-mhalairt airson uisge glan, a ghabhas òl	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil atharrachadh gnàth-shìde a' toirt buaidh air an t-solar uisge againn (me tiormachd as t-samhradh)	☐	☐	☐	☐	☐
Tha an t-eilean againn comasach air solar uisge fèin-sheasmhach a chruthachadh	☐	☐	☐	☐	☐

Tapadh leat! Brùth am putan gu h-ìosal gus leantainn air adhart chun chiad fhear de na cuspairean seasmhachd againn, lùth.

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

Lùth

Is e an ath chuspair againn lùth. Bheir sinn sùil an toiseach air neartan agus laigsean an eilein agad a thaobh solar cumhachd. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Bidh sinn a' faighinn cuid den lùth againn bho theicneòlas uaine air an eilean (tonn, grian, gaoth is eile).	☐	☐	☐	☐	☐
Tha na prìsean lùtha againn aig prìs reusanta (tha bìlean coltach no nas lugha na tìr-mòr)	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil sinn a' faighinn eòlas air briseadh cumhachd tric air an eilean	☐	☐	☐	☐	☐
Tha co-roinn eòlais ionadail agus iomairtean air lùth seasmhach agus fèin-sheasmhach air an eilean agam	☐	☐	☐	☐	☐

A-nis bheir sinn sùil air na cothroman agus na cunnartan a tha mu choinneamh an eilein agad a thaobh tèarainteachd bìdh. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha taic phoilitigeach/eaconamach ri fhaighinn gus ar solar lùtha uaine a mheudachadh	☐	☐	☐	☐	☐
Chan fheum sinn a bhith an urra ri in-mhalairt connadh fosail airson ar solar lùtha	☐	☐	☐	☐	☐
Tha an t-iarrtas lùtha againn a' dol am meud (feumar barrachd fionnarachadh-àile/teasachaidh anns na bliadhnachan mu dheireadh)	☐	☐	☐	☐	☐
Tha an t-eilean againn comasach air ruith air 100% lùth uaine ionadail	☐	☐	☐	☐	☐

Tapadh leat! Brùth am putan gu h-ìosal gus leantainn air adhart chun chiad fhear de na cuspairean seasmhachd againn, coimhearsnachdan.

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

Coimhearsnachdan

'S e coimhearsnachdan an ath chuspair a th' againn. Bheir sinn sùil an toiseach air neartan agus laigsean an eilein agad a thaobh coimhearsnachd an eilein. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha ar solar bun-structair agus saothair rim faighinn gu h-ionadail	☐	☐	☐	☐	☐
Tha còmhhdail tric agus aig prìs reusanta againn	☐	☐	☐	☐	☐
Tha taigheadas gu leòr againn, agus tha e aig prìs reusanta	☐	☐	☐	☐	☐
Tha roinneadh eòlais ionadail agus iomairtean ann mu leasachadh seasmhach air a' bhun-structar sòisealta air an eilean agam	☐	☐	☐	☐	☐

A-nis bheir sinn sùil air na cothroman agus na cunnartan a tha mu choinneamh an eilein agad a thaobh tèarainteachd bìdh. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha taic phoilitigeach/eaconamach ann airson leasachadh sòisealta seasmhach ar coimhearsnachd a chuideachadh	☐	☐	☐	☐	☐
Tha teicneòlas uaine agus bun-structar as ùire againn	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil na bailtean-mòra/bhailtean againn gu sònraichte ann an cunnart bho chunnartan co-cheangailte ri gnàth-shìde (Stoirmean, tuitlean msaa.)	☐	☐	☐	☐	☐
Tha an t-eilean againn comasach air cruth-atharrachadh seasmhach a dhèanamh ar n-àrainneachd thogte agus a bhith an dà chuid gu sòisealta agus càirdeil don àrainneachd	☐	☐	☐	☐	☐

Tapadh leat! Brùth am putan gu h-ìosal gus leantainn air adhart chun chiad fhear de na cuspairean seasmhachd, cinneasachadh agus caitheamh againn.

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

Riochdachadh agus caitheamh

Is e an ath chuspair againn cinneasachadh agus caitheamh. Bheir sinn sùil an toiseach air neartan agus laigsean an eilein agad a thaobh cinneasachadh agus caitheamh. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha margaidh ionadail soirbheachail againn le bathar is seirbheisean ionadail	☐	☐	☐	☐	☐
Tha na toraidhean agus na seirbheisean ionadail againn aig pris ruigsinneach	☐	☐	☐	☐	☐
Tha turasachd seasmhach agus chan eil e a' toirt droch bhuaidh air ar solar ghoireasan	☐	☐	☐	☐	☐
Tha roinneadh fiosrachaidh ionadail agus iomairtean air caitheamh seasmhach, turasachd agus taobhan eile den eaconamaidh air an eilean agam	☐	☐	☐	☐	☐

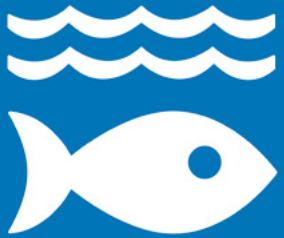
A-nis bheir sinn sùil air na cothroman agus na cunnartan a tha mu choinneamh an eilein agad a thaobh tèarainteachd bìdh. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha taic phoilitigeach/eaconamach ann airson leasachadh sòisealta seasmhach ar coimhearsnachd a chuideachadh	☐	☐	☐	☐	☐
Tha teicneòlas uaine agus bun-structar as ùire againn	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil na bailtean-mòra/bhailtean againn gu sònraichte ann an cunnart bho chunnartan co-cheangailte ri gnàth-shìde (Stoirmean, tuitlean msaa.)	☐	☐	☐	☐	☐
Tha an t-eilean againn comasach air cruth-atharrachadh seasmhach a dhèanamh ar n-àrainneachd thogte agus a bhith an dà chuid gu sòisealta agus càirdeil don àrainneachd	☐	☐	☐	☐	☐

Tapadh leat! Brùth am putan gu h-ìosal gus leantainn air adhart chun chiad fhear de na cuspairean seasmhachd againn, cuantan agus cuantan.

14 LIFE BELOW WATER

Cuantan agus cuantan

Is e an ath chuspair againn cuantan agus cuantan. Bheir sinn sùil an toiseach air neartan agus laigsean an eilein agad a thaobh chuantan agus chuantan. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha gnìomhachas iasgaich soirbheachail agus seasmhach againn	☐	☐	☐	☐	☐
Tha sinn a' cur luach air a' chuan againn agus tha sinn faiceallach nach truailleadh sinn e	☐	☐	☐	☐	☐
Tha a' mhuir mun cuairt glan agus chan eil mòran plastaig a' nighe suas air an oirthir againn	☐	☐	☐	☐	☐
Tha roinneadh eòlais ionadail agus iomairtean air cleachdadh seasmhach agus àrainneachd/	☐	☐	☐	☐	☐

A-nis bheir sinn sùil air na cothroman agus na cunnartan a tha mu choinneamh an eilein agad a thaobh tèarainteachd bìdh. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha taic phoilitigeach/eaconamach ann gus dèanamh cinnteach à slàinte ar cuan	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil cus iasgaich na dhuilgheadas air an eilean againn	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil an t-eilean againn gu sònraichte ann an cunnart bho chunnartan co-cheangailte ris a' mhuir (àrdachadh ìre na mara, sgrios beatha na mara)	☐	☐	☐	☐	☐
Tha comas aig an eilean againn 'eaconamaidh ghorm' a chruthachadh	☐	☐	☐	☐	☐

Tapadh leat! Brùth am putan gu h-ìosal gus leantainn air adhart chun chiad fhear de na cuspairean seasmhachd againn, fearann agus eag-eòlas.

Tìr agus eag-eòlas

Is e an cuspair mu dheireadh againn fearann agus eag-eòlas. Bheir sinn sùil an toiseach air neartan agus laigsean an eilein agad a thaobh beatha air tìr. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha eag-shiostam shoirbheachail is eadar-mheasgte againn (beathaichean, lusan, eòin, cruth-tìre)	☐	☐	☐	☐	☐
Tha a' choimhearsnachd againn a' cur luach air luach na h-àrainneachd nàdarra againn	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil muinntir an àite a' dol an sàs ann no a' toirt taic às-tharraing neo-sheasmhach de ar stòrasan nàdarra	☐	☐	☐	☐	☐
Tha co-roinn eòlais ionadail agus iomairtean ann mu chleachdadh seasmhach agus sunnd àrainneachdail/eag-eòlach na h-àrainneachd nàdarra air an eilean agam	☐	☐	☐	☐	☐

A-nis bheir sinn sùil air na cothroman agus na cunnartan a tha mu choinneamh an eilein agad a thaobh tèarainteachd bìdh. Tagh dè an ìre gu bheil thu ag aontachadh le gach aithris.

	Aontaich gu làidir	Eas-aontachadh	Chan eil idir ag aontachadh no eas-aontachadh	Aontaich	Aontaich gu làidir
Tha ceumannan poilitigeach/ eaconamach nan àite a dhìonas an àrainneachd nàdarra againn	☐	☐	☐	☐	☐
Chan eil cleasaichean bhon taobh a-muigh a' cleachdadh ar n-àrainneachd nàdarra	☐	☐	☐	☐	☐
Tha an àrainneachd nàdarra againn ann an cunnart mar thoradh air buaidhean gnàth- shìde agus sgrios eag-shiostam	☐	☐	☐	☐	☐
Tha ar coimhearsnachd comasach air a bhith beò ann an cothromachadh leis an àrainneachd nàdarra	☐	☐	☐	☐	☐

Tapadh leat! B' e seo an cuspair mu dheireadh anns an fèin-sgan seasmhachd. Brùth 'lean air adhart gu toraidhean' gus na toraidhean agad fhaicinn.

Toraidhean

Tapadh leibh airson fèin-sgan seasmhachd an eilein a lìonadh! A-nis tha a h-uile dad a dh' fheumas sinn airson do phròifil air àrd-ùrlar Sgoiltean nan Eilean agus bheir sinn dhut beachd nas fheàrr air dè na dùbhlain seasmhachd as freagarraiche dhut.

Is e an ro-innleachd agad mar sgoil [ro-innleachd air a tharraing à earrann 1]. Tha sinn air na cuspairean as inntinniche a thaghadh dhut stèidhichte air sin.

Is iad na trì cuspairean as fheàrr agad:

Cuspair 1	Nearthan / cothromach / gu ìre mhòr laigsean	Cothroman / cothromach / bagairtean sa mhòr-chuid
Cuspair 2	Nearthan / cothromach / gu ìre mhòr laigsean	Cothroman / cothromach / bagairtean sa mhòr-chuid
Cuspair 3	Nearthan / cothromach / gu ìre mhòr laigsean	Cothroman / cothromach / bagairtean sa mhòr-chuid

Seo mar a rinn thu sgòr air na cuspairean eile:

Cuspair 4	Nearthan / cothromach / gu ìre mhòr laigsean	Cothroman / cothromach / bagairtean sa mhòr-chuid
Cuspair 5	Nearthan / cothromach / gu ìre mhòr laigsean	Cothroman / cothromach / bagairtean sa mhòr-chuid
Cuspair 6	Nearthan / cothromach / gu ìre mhòr laigsean	Cothroman / cothromach / bagairtean sa mhòr-chuid
Cuspair 7	Nearthan / cothromach / gu ìre mhòr laigsean	Cothroman / cothromach / bagairtean sa mhòr-chuid

Faodaidh tu am post-d agad a chuir a-steach gu h-ìosal gus na toraidhean sin agus na sgòran air an cùlaibh a chuir thugad airson fiosrachadh san àm ri teachd.

Tapadh leibh a-rithist airson an fèin-sgan seasmhachd a dhèanamh! Faodaidh tu a-nis an àrd-ùrlar maidsidh Sgoiltean Eileanach a chleachdadh gus ruighinn a-mach gu sgoiltean eile le toraidhean co-chosmhail agus maids a dhèanamh. Lorgaidh tu cuideachd na stuthan ionnsachaidh inntinneach againn a chuidicheas tu ag obair còmhla ris an sgoil chom-pàirtiche agad. Uile aig www.islandschools.eu .

5) Cur an gnìomh didseatach

Bidh an seasmhachd agus fèin-sganadh maidsidh mar a chaidh a leasachadh sa mhodh-obrach seo mar bhunait airson Àrd-ùrlar Air-loidhne Sgoiltean nan Eilean, a leigeas le sgoiltean eileanach ìomhaigh a chruthachadh, a bhith co-ionnan ri sgoiltean eile agus an co-obrachadh a dhèanamh nas fhasa aon uair 's gu bheil iad air am maidseadh. Air an adhbhar sin, faodar an scan mar a tha air a mhìneachadh gu h-àrd a dhèanamh nas sìmplidhe agus a sgioblachadh gus a bhith a rèir nan comasan teicnigeach agus an eòlas cleachdaiche a tha thu ag iarraidh air an àrd-ùrlar air-loidhne. Gheibhear an àrd-ùrlar air an làrach-lìn againn.

Tha am modh-obrach seo gu tur fosgailte agus chuireamaid fàilte air dòighean co-obrachaidh ùra mu bhith a' leudachadh a' mhodh-obrach gu barrachd innealan a chuidicheas coimhearsnachdan eileanach gus a dhol an sàs anns na dùbhlain seasmhachd aca.

Erasmus+